

گروه کامپیوتر دانشگاه آزاد اسلامی سردرود

Www.Unit-sardroud.blog.ir

ویراستار : مهدی امینی

درس شیوه ارائه

گفتار و نوشتار

استادمحترم جناب آقای صمد زمینی

فصل ۱: مفهوم ارائه

تعریف لغوی ارائه :

در لغت به معنای نمودن - نشان دادن و نمایش دادن است و در زبان فارسی بصورت ارائه کردن و ارائه دادن بکار می رود .

تعریف ارائه در مورد یک موضوع :

ارائه موضوع یعنی انتقال اطلاعات درباره موضوع و از این دیدگاه همسایگی معنایی با مفهوم ارتباط دارد.

سیستم ارائه :

ارائه بعنوان انتقال اطلاعات سیستم خاص خود را دارد. این سیستم در طبیعت و در جامعه انسانی همیشه وجود داشته است.

و حتی در گونه ابتدایی اش پیش از آغاز مدنیت انسان نیز وجود داشته است .

عناصر تشکیل دهنده سیستم انتقال اطلاعات ماشینی:

- ۱- مبدا یا فرستنده مجهز به کانال (یا مکانیسم فیلتر اژ) - ۲- مقصد یا گیرنده مجهز به کانال - ۳- پیام - ۴- رسانه انتقال - ۵- محیط انتقال
- ۶- پارازیتها

تفاوت عناصر تشکیل دهنده سیستم انتقال اطلاعات بین ماشین و انسان:

دو عامل اصلی تر سیستم ارائه انسان می باشد که به تعبیری ظریف ترین و پیچیده ترین " ماشین " مخلوق .

محیط ارائه : طبیعت و جامعه انسانی است همراه با تمام ویژگیها و جنبه های گوناگون آن .

عناصر تشکیل دهنده سیستم انتقال اطلاعات در انسان:

ارائه کننده و کانال ارائه کننده - مخاطب و کانال مخاطب - پیام - رسانه - محیط ارائه - عوامل با تاثیرات منفی روی عناصر بالا

تعریف کانال در سیستم ارائه انسانی:

عبارتست از تمام خصوصیات شخصی و شخصیتی انسان - یعنی مجموعه ای بسیار پیچیده از عناصر

شخصی - شخصیتی انسان که در طیفی از اندیشه ای تا فیزیکی جای می گیرند .

فراروند ارائه : فراروند ارائه یک فراروند مرکب است . یعنی از تعدادی فراروند تشکیل شده است که هر یک از نگاهای دقیق

می توانند از فراروندهای دیگر تشکیل شوند

فراروندهای تشکیل دهنده ارائه :

فراروند پیام اندیشی - فراروند پیام سازی - فراروند پیام پیرایی - فراروند پیام فرستی - فراروند پیام گیری -

فراروند پیام کاوی (تحلیل پیام) - فراروند فهم (عقلی شهودی) یا حس پیام

تعریف دیگری از ارائه :

- ارائه صرفاً یک دانش یا یک فن نیست بلکه ارائه هم (دانش است) هم (فن) و هم (هنر) است و برای انجام ارائه مطلوب هم (دانش داری) لازم است هم (فن دانی) و هم (هنرمندی)

نوع رسانه	نوع ارائه	مثال
گفتار	شفاهی (گفتاری)	سخنرانی عمومی
نوشتار	کتبی (نوشتار)	نامه ، داستان ...
تصویر	تصویری	سینمای محض ، نقاشی ...
صوت	صوتی	موسیقی
حرکت و اشاره	حرکتی - اشاره ای	پانتومیم ، زبان بدن
دو یا بیش از دو رسانه	ترکیبی	متن علمی - فنی ، سخنرانی تخصصی
شیی ء	نمایشی	تزئین اتاق ، لباس پوشیدن ...

انواع ارائه با رسانه ناشناخته

وحی - الهام و اشراق - روشن بینی - رویای راستین - ذهن خوانی - هیپنوتیزم

فصل دوم : عوامل موثر در ارائه

عوامل موثر در ارائه :

ارائه کننده - مخاطب - موضوع - نوع ارائه - انگیزه و هدف ارائه - امکانات آماده سازی محتوای ارائه
امکانات کمکی ارائه - مدت ارائه - زمان و تاریخ ارائه - مکان ارائه - جغرافیای ارائه - وضع اجتماعی محیط ارائه -

ارائه کننده :

عامل اصلی در سیستم ارائه است . همین عامل است که فراروند پیام اندیشی ، پیام سازی ، پیام پیرایی و پیام فرستی را انجام می دهد . آنچه که نهایتا به مخاطب می رسد حاصل عملکرد کانال ارائه کننده است .

خصوصیات کلی کانال ارائه کننده :

آمادگی روحی و جسمی - تسلط بر موضوع ارائه - آشنایی با موضوعات همسایه با موضوع ارائه
انگیزه و هدف درست - شناخت از وضع مخاطب - مهارت بکارگیری صحیح رسانه ارائه
مهارت انجام درست فراروند پیام اندیشی ، پیام سازی ، پیام پیرایی و پیام فرستی - اهمیت فائل شدن برای مخاطب -
صادق و امین بودن در ارائه - دقیق بودن - شناخت از محیط طبیعی و اجتماعی ارائه - نداشتن تعصب بیجا

گزینه های شناخت از وضع مخاطب :

سن - میزان دانسته ها - باورهای فرهنگی - وضع اجتماعی و سیاسی - جنسیت - خواسته های مخاطب از ارائه - علاقه ها

اهمیت شناخت از مخاطب :

شناخت از مخاطب وقتی که هدف اصلی ارائه مجاب کردن مخاطب است و یا با هدف آموزش انجام می شود نقش بسیار اساسی در کنترل کمی و کیفی دارد.

بعضی از جنبه های مورد توجه برا مخاطبین در یک سیستم مدیریت مراکز تولید که ارائه کننده باید آنها را در نظر بگیرد :

کاهش هزینه - بهبود کیفیت - کاهش زمان اجرا پروژه - افزایش کارایی - بازار فروش - زمینه رقابت - صرفه اقتصادی و مانند اینها

مخاطب :

دومین عامل مهم در سیستم ارائه مخاطب است . این عامل باید فراروندهای پیام گیری ، پیام کاوی و درک یا حس پیام را انجام دهد .

وضعیت مخاطب ارائه :

مخاطب ارائه در مقایسه با وضع ارائه کننده نسبت به موضوع ارائه می تواند در یکی از سه وضعیت زیر باشد :

زیر سطح - همسطح - فراسطح

خصوصیات شخصی - شخصیتی مخاطب:

آمادگی روحی و جسمی - داشتن حداقل دانش اولیه لازم - داشتن ملزومات پیام گیری ، پیام کاوی ، و درک حس

اهمیت قائل شدن برای ارائه - داشتن دقت، صبر و... ودر عین حال شوق در پیام گیری، پیام کاوی، و درک یا حس پیام

داشتن شناخت از ارائه کننده - داشتن انگیزه و هدف درست - نداشتن تعصب بیجا

خصوصیات کلی موضوع ارائه در مقولات علمی - فنی:

اعتبار علمی و فنی - اولویت - سودمندی برای جامعه - عنوان مشخص و روشن - ارائه آن در یک محیط اجتماعی مشخص

امکانپذیر باشد - حیطة و حدود معلوم و در صورت لزوم به خوبی قابل تعریف - قابل احاطه و پرداختن توسط ارائه کننده باشد

مورد علاقه ارائه کننده باشد - امکانات آماده سازی محتوای آن فراهم باشد .

عوامل قابل توجه در انتخاب نوع ارائه:

هدف ارائه - فرصت ارائه - مکان ارائه - وضع اجتماعی محیط ارائه - امکانات آماده سازی محتوای ارائه - امکانات کمکی ارائه

وضع مخاطب - موضوع ارائه - نتیجه یا نتایج مورد انتظار و برخی عوامل دیگر

ضمنا انواع رایج تر ارائه در محافل علمی - فنی عبارتند از ارائه شفاهی - ارائه کتبی و ارائه ترکیبی

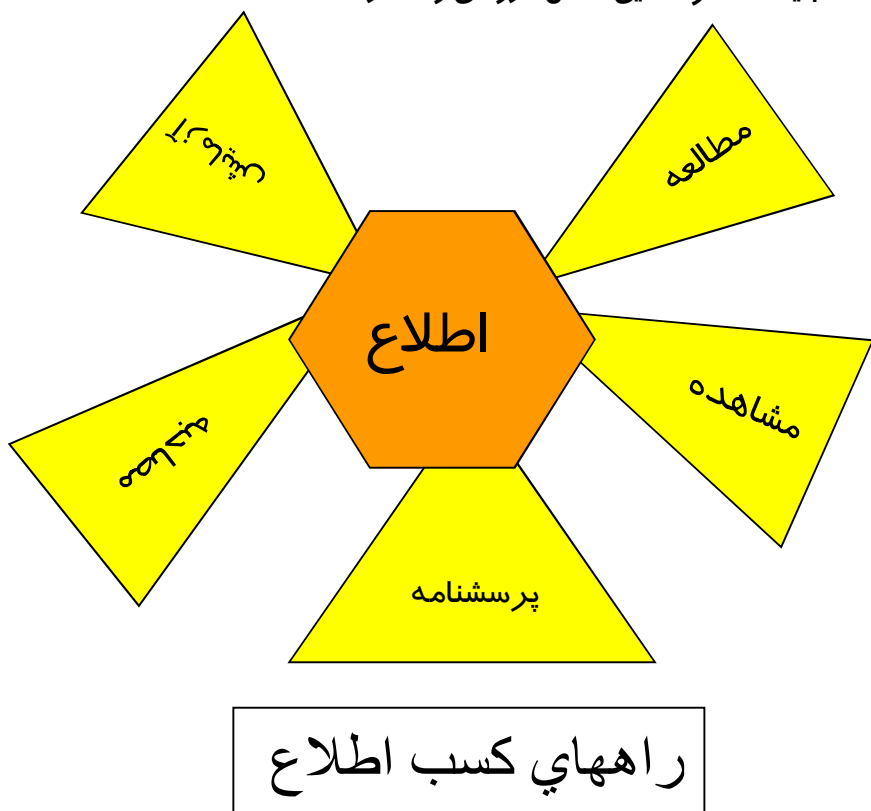
انگیزه و اهداف در ارائه علمی - فنی عبارتند از:

انتقال دانش و فن از نسلی به نسل دیگر - نشر دانش و فن - گسترش دادن دانش و فن - آموزش افراد

خود آزمایی - دریافت واکنش مخاطبین به منظور توسعه یا تعمیق موضوع - ایجاد یا تقویت یک اندیشه

رقابت در زمینه های علمی و فنی - خدمت به نوع بشر برای بهتر زیستن و بهتر اندیشیدن - تشریک مساعی در پژوهش

ارضاء بعضی تمنیات غیر مادی - رفع نیازهای مادی - تجارت - تبلیغات - خودنمایی، فضل فروشی و تفاخر

امکانات آماده سازی محتوای ارائه

منظور از امکانات آماده سازی محتوای ارائه عمدتاً " منابع کسب اطلاع و تولید شناخت " برای تهیه و تنظیم مطلب ، تصویر و حتی ادای حرکت یا تولید صوت است .

وضع اجتماعی محیط ارائه :

در انجام ارائه تاثیر دارد داشتن شناخت درست و کافی از وضع اجتماعی محیط ارائه از نظر اخلاقی ، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی . هر چه میزان شناخت ارائه کننده از وضع اجتماعی محیط ارائه بیشتر و درست تر باشد ارائه را مطلوب تر انجام خواهد داد .

فصل سوم: ارائه کتبی

تعریف ارائه کتبی :

نوعی ارائه است که رسانه اصلی آن نوشتار است هرچند در مقولات علمی - فنی معمولا از شکل هم برای انتقال ایده استفاده می شود . ارائه کننده به کمک یک زبان دارای خط و بر اساس سبک و سیاق مشخص اطلاعات مورد نظر خود را منتقل می کند .

خصوصیات ارائه کتبی :

ارائه کتبی به مثابه نوعی انتقال اطلاعات خصوصیتی دارد به شرح ذیل :

غیابی است (ارائه کننده حضور ندارد) - قابل استناد است - با فرصت است

مشروح است (عرصه شرح و بسط وجود دارد البته باید کنترل کمی و کیفی شود) - تعداد مخاطبین معمولا زیاد است

سبک و سیاق مشخص و معمولا واحد دارد (به ویژه در مقولات علمی - فنی) - تاثیر گذاریش تدریجی (و طبعاً غیابی) است.

احتمال بروز اشتباه (حداقل نسبت به ارائه شفاهی) کمتر است

امکان تبادل نظر و رویارویی وجود ندارد و اساسا نوعی انتقال اطلاعات یکسویه است.

انواع ارائه کتبی :

ارائه کتبی را می توان از چند جنبه رده بندی کرد از جمله فرم / صورت ، ماهیت محتوا ، سبک ، هدف ، مورد استفاده ، مخاطبین ، سطح محتوا و ... اما هدف اصلی این کتاب در ارائه کتبی در دو رده کلی دانشگاهی (کم و بیش آکادمیک) و غیر دانشگاهی می باشد .

گونه های رایج تر ارائه کتبی دانشگاهی و غیر دانشگاهی :

دانشگاهی : کتاب ، جزوه ، مقاله ، انواع گزارشها ، رساله ، یادداشت تحقیق ، دانشنامه (تز) ، مجله برنامه کامپیوتری و ... که بعضی از این گونه ها در سطوح پایین تر آموزش نیز وجود دارند .

غیر دانشگاهی : کتاب ، مجله ، روزنامه ، جنگ ، بروشور ، بولتن ، کاتالوگ ، انواع گزارشها ،

کتابهای راهنما ، اطلس ، آلبوم ، فصل نامه ، سالنامه ، مکاتبات اداری و ...

ساختار اکثر گونه های علمی - فنی (غیر از گونه های خاص):

۱- بخش آغازین - ۲- بخش میانی - ۳- بخش پایانی

آنچه که در این سه بخش آورده می شود محتوای ارائه کتبی را تشکیل می دهد که هر یک از این سه بخش اجزایی دارد که مهمترین بخش همان بخش میانی یا متن اصلی است که باید طی چند مرحله آن را تولید کرد.

مراحل آماده سازی ارائه کتبی :

تعیین موضوع - تهیه منابع - تهیه طرح اولیه متن اصلی - کسب و سازماندهی اطلاعات - تولید متن اصلی

تنظیم ساختار سه بخشی

تعیین موضوع

کارهای لازم در این مرحله عبارتند از :

الف- مشخص کردن زمینه موضوع - ب- تحدید موضوع - ج- تعیین عنوان مناسب

تحدید موضوع و عوامل مربوط به آن:

موضوع ارائه باید محدود و کاملا تعریف شده باشد زیرا هر موضوعی را می توان از چند جنبه مورد مطالعه و بررسی قرار داد .
میزان تحدید موضوع بستگی به عوامل زیر دارد :

سطح ارائه کننده - هدف ارائه - وضع مخاطبین - ملاحظات فنی - میزان گستردگی زمینه موضوع

خواسته های مخاطبین - مدت ارائه - امکانات آماده سازی محتوای ارائه - ملاحظات مدیریتی - سطح ارائه

ضوابط موجود برای تحدید موضوع :

مقطع تاریخی - محدوده جغرافیایی - خصوصیات از مخاطب - جنبه یا جنبه هایی از خود موضوع

اعمال ضوابط تحدید می تواند بر اساس انتخاب خود ارائه کننده یا درخواست فرد دیگری یا سازمان خواستار ارائه صورت

پذیرد

تعیین عنوان مناسب :

عنوان موضوع را باید با جمله یا عبارتی حتی الامکان کوتاه و گویا بیان کرد . این جمله یا عبارت می تواند بصورت زیر باشد :

جمله گزاره ای - جمله پرسشی - عبارت مصدری

خصوصیات عنوان موضوع :

گویا و صریح - کوتاه - فاقد کلمات زائد - واقعی ، صادقانه ، و نه مبالغه آمیز - حتی الامکان فاقد علائم کوتاه نویسی / فرمول و ...

دارای حدود پانزده کلمه و از این میان حدود ۴ کلمه اصلی

تهیه منابع :

برای تهیه منابع کارهای زیر باید انجام شود :

شناسایی منبع - جستجو و دستیابی به منبع - ضبط مشخصات منبع - ارزیابی منبع

شناسایی منبع :

برای شناسایی منبع از امکانات زیر می توان استفاده کرد :

کتابخانه (عمومی یا شخصی) - فهرستهای دوره ای ناشران - کتابنامه (کتابشناسی) - فرد متخصص در موضوع

کتابدار - کتابشناس - رسانه های عمومی - مراکز اسناد ملی ، موزه ها و غیره - سیستمهای اطلاع رسانی

جستجوی منبع و دستیابی به آن :

برای این کار می توان از شاخصهای زیر استفاده کرد :

شماره منبع در کتابخانه - مشخصات مولف یا مترجم - عنوان منبع - موضوع (از طریق جستجوی موضوعی)

ضبط مشخصات منبع :

روش رایج برای ضبط مشخصات منبع استفاده از کارت یا فیش منبع است . اطلاعاتی که در این کارت درج می شود در اساس عبارتست از : نام مولف ، عنوان منبع و مشخصات ناشر و نشر.

← ۱۲/۵ سانتیمتر →	
شماره سریال کارت	چهار حرف اول نام مولف
عنوان مولف :	
نام مولف :	
نام مترجم :	
مشخصات ناشر و نشر	
شماره منبع :	شباك :
محل دستیابی :	نوع منبع :

↑ ۷/۵ سانتی متر ↓

ارزیابی منبع :

منبع را قبل از استفاده به منظور کسب اطلاع باید به دقت و در عین حال با سرعت ارزیابی کرد . برای این کار باید جنبه های زیر را در نظر گرفت :

نوع منبع از نظر صورت (فرم) : مقاله ، کتاب ، جزوه ، سند خطی و غیره

اعتبار علمی ؛ فنی مولف (و مترجم) - سال اولین و آخرین ویراست - اعتبار ناشر - مکان ناشر (کشور و شهر)

میزان ارتباط منبع با موضوع ارائه